

Årsmøde i Brædstrup 1991

Referat fra Generalforsamling i Foreningen for Kirkegårdskultur

mandag d. 27. maj 1991, Pejsegården i Brædstrup.

Refereret af Birgitte Foghmoes.

Der var tilmeldt 103 deltagere til årsmødet.

Dagsorden.

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning.
3. Fremlæggelse af det reviderede regnskab.
4. Fremlæggelse af budgetforslag og fastsættelse af kontingent for 1992.
5. Behandling af indkomne forslag.
6. Valg af medlemmer til bestyrelsen.
7. Valg af 2 revisorer og 1 revisorsuppleant.
8. Fastsættelse af tid og sted for næste års generalforsamling.
9. Eventuelt.

ad 1. Valg af dirigent.

Formanden Mette Madsen bød velkommen, og hun gik herefter straks over til dagsordenen og foreslog Knud T. Skovgaard til dirigent. Skovgaard takkede for valget, og han konstaterede, at generalforsamlingen iflg. vedtægternes paragraf 4, stk. 2 var korrekt indvarslet. Dagsordenen oplæstes og godkendtes.

ad 2. Formandens beretning.

Mette Madsen fik herefter ordet og sagde i sin beretning: "Ja, så vil jeg gerne igen i år byde velkommen til årsmøde i Foreningen for Kirkegårdskultur. Det er dejligt at se så mange af foreningens medlemmer og så mange gæster. Og på såvel bestyrelsens som på egne vegne vil jeg sige, at det tager vi som udtryk for, at I synes, at vort årsmøde er værd at rejse efter, og at det i det hele tager er værd at deltage i foreningens arbejde.

Men for at et årsmøde kan blive et godt årsmøde, er der nødvendigt at gode mennesker ofrer tid og kræfter på at tilrettelægge det. Jeg vil derfor rette en særlig velkomst til kirkegårdsleder Kurt Anhøj, landskabsarkitekterne Hans Jørgen Nielsen og Niels Junggren Have og

takke for den hjælpsomhed, I har lagt for dagen ved tilrettelæggelse af vore kirkegårdsbesøg i morgen.

Vi er også glade for at vi må samles til morgenandagt i Træden kirke og siger på forhånd tak til sognepræst Peter Parkov, der vil lede denne andagt.

Som optakt til turen i morgen skal vi i aften høre om "Landsbykirkegården inden og uden for diget", og vi takker kirkegårdskonsulent Mogens Andersen og stiftskontorchef Sten Erik Løvgreen, begge to fra Aalborg, for at de har villet tage turen herved og delagtiggøre os i deres store viden og erfaring på dette område.

Aktiviteter

Så vil jeg gå over til at berette om året, der er gået. Det har på mange måder været et travlt år, fordi der jo heldigvis er en stigende interesse for alt, hvad der har med kirkegårde at gøre. Der har mange gange været bud efter bestyrelsens medlemmer til sogne- og distriktsmøder, seminarer og andre arrangementer. F.eks. har vor næstformand, Leif Arffmann sammen med førsteprisvinderen af monumentkonkurrencen, landskabsarkitekt Lene Lunghøj, medvirket ved et arrangement i Vejle for landskabsarkitekter.

Vi har derfor i bestyrelsen overvejet, om foreningen måske selv skulle arrangere møder eller seminarer for interesserede - eller måske snarere for at gøre en større kreds interesseret i det, der sker eller gerne skulle ske på vore kirkegårde. Det er en tanke, vi vil arbejde videre med i det kommende år, men jeg vil benytte lejligheden her i dag til først og fremmest at give budet til foreninger og organisationer, der allerede er under vor paraply, som f.eks. landsbygraverne, stenhuggerne og bedemændene. Er der interesse for, at en af os skulle komme hos jer, f.eks. til jeres årsmøde, så lad os tale om det.

Gravmindekonkurrencen har også været med til at skabe interesse om foreningens arbejde. Udstillingen sidste år i Roskilde og på Nyborg Strand samt prisuddelingen fik udmærket om tale såvel i aviser som i fjernsynet. Der var også velmeriterede fagsskrifter, der ønskede at berette om konkurrencen. Karin Kryger og jeg samt fotografen brugte faktisk mange timer med at briefe og kopiere og selv skrive artikler om konkurrencen. Men det gjorde vi gerne. Det har resulteret i, at bl.a. "Landskab" efter sigende skal have bragt en fin artikel, og at bladet "Dansk Kunsthåndværk" også har en illustreret artikel, pga. forsinkelse dog først i det kommende september-nummer.

En helt uventet følge af konkurrencen var, at Lene Lunghøj, der jo vandt førstepræmien, over for foreningen har fremsat det smukke tilbud, at bliver hendes forslag til gravsten sat i produktion, ønsker hun, at halvdelen af det op-havsretsvederlag, hun skal have, skal gå til en fond under Foreningen for Kirkegårdskultur med henblik på gennem konkurrencer og støtte til rejser til tilføre kirkegårds- og begravelses-kulturen nye kvaliteter og bevidstgørelse.

Dette tilbud arbejder vi nu videre med i samarbejde med Lene Lunghøj. Jeg vil bede jer alle sammen mig om her i aften at takke Lene Lunghøj for denne smukke tanke.

Årsskriftet og bogen

Som I måske husker, besluttede vi sidste år, at der skulle udarbejdes en rapport med udførligt billedmateriale over gravmindekonkurrencen. Vi nedsatte derfor et redaktionsudvalg bestående af bogens redaktør, mag. art. Karin Kryger, årsskriftets redaktør Axel Andersen, samt forretningsudvalget.

Jeg vil ærligt indrømme, at det var et stort arbejde - især for bogens redaktør - og vi har haft adskillige møder i årets løb. Men nu er bogen, som vi kalder NYE GRAVMINDER, færdig til at gå i trykken, og først i maj kunne vi sende ansøgninger til flere forskellige fonde. I ansøgningen fortæller vi bl.a følgende:

I 1990 udskrev Foreningen for Kirkegårdskultur dels ved hjælp af egne midler, dels ved hjælp af midler fra forskellige fonde og institutioner, en konkurrence om udformning af nye gravminder. Interessen for denne konkurrence viste sig at være overvældende, idet der i alt indkom 117 besvarelser.

På grundlag af det indkomne materiale ønsker Foreningen for Kirkegårdskultur nu at udgive

en bog om konkurrencen. Det er foreningens håb, at en sådan bog kan tjene som inspirationskilde for såvel brugere som stenhuggere, kunsthåndværkere og planlæggere, således at man oftere vil se nye gravminder af bedre kvalitet både hvad angår udformning og idéindhold, end tilfældet normalt er i dag. Foreningen har med glæde konstateret, at gravmindekonkurrencen har sat sine spor på enkelte kirkegårde i det år, der er forløbet siden konkurrencen.

Bogen er beregnet til 168 sider med 82 illustrationer, heraf 28 i farver. Bogen er i øvrigt færdigredigeret og klar til trykning. Vi regner med at trykke 1.500 eksemplarer til en stykpris af 124 kr. Jeg kan oplyse, at foreningen råder over 40.-45.000 kr., der agtes sparet på årsskriftet 1991, idet det er foreningens bestyrelses agt at udsende 700 eksemplarer af bogen frit til foreningens medlemmer som tillæg til årsskriftet.

Vi havde den glæde at kunne vedlægge fondsansøgningerne en fin anbefaling fra præsidenten for Akademiet for de skønne Kunster, og jeg kan fortælle, at jeg allerede har tilsagn om de første 25.000 kr.

Have og landskabsrådet

På et plenarmøde i "Fællesrådet for Havekultur og Landskabspleje" den 22. januar 1991 blev der vedtaget nye vedtægter. I forbindelse hermed blev navnet på rådet ændret til "Have og Landskabsrådet".

I de nye vedtægter er formålsparagraffen blevet bredere, hvor hovedvægten nu er koncentreret omkring det rekreative udemiljø. Der er fortsat lagt vægt på at sikre de bevaringsværdige kulturhistoriske værdier, men formålet er blevet ændret, så de forhold, der tidligere omhandlede kirkegårdskulturen, nu er blevet fjernet. Hensigten med at ændre vedtægten har været et ønske om en større aktivitet under et nyt navn, som skulle være mere enkelt og lettere at huske.

Vi har i foreningen været meget tøvende overfor den nye struktur. Af flere grunde, først og fremmest fordi vi måtte sætte spørgsmålstegn ved, om vi som den paraplyorganisation, vi jo delvis er, selv skulle gå ind i en anden paraplyorganisation, hvor nogle af de organisationer og foreninger, der i forvejen er medlemmer hos os, ville stå som selvstændige medlemmer. Dels frygtede vi som den lille forening, vi er, i dette store selskab at ville kunne blive taget til indtægt for beslutninger, der var imod vore inter-

esser. Vi var også betænkelige ved, at kontingentet kunne forudses at stige til højder, vi ikke kunne klare. Vi valgte derfor at undlade at stemme, da de nye vedtægter skulle endeligt vedtages. Foreløbig vil vi i Foreningen for Kirkegårdskultur følge udviklingen i det ny "Have & Landskabsråd", og på generalforsamlingen i 1992 vil vi orientere om denne udvikling.

Parkteknisk institut

Parkteknisk Institut arbejder også med en ny struktur og med et ændret tilhørsforhold. Parkteknisk Institut arbejder med flere projekter, der kan have interesse for vore kirkegårde. I forbindelse hermed kan jeg nævne, at repræsentanter herfra sammen med Henning Lektonen og undertegnede sidste efterår var til møde i Kirkeministeriet for at drøfte muligheder for støtte til et projekt om ukrudtsbekæmpelse. Jeg vil gerne benytte lejligheden her i dag til at takke kontorchef Finn Langager, fordi han altid beredvilligt stiller sig til rådighed, når vi har brug for en kontakt med Kirkeministeriet. Nu er det heldigvis sådan, at Finn deler vor kærlighed til det særlige område, kirkegårds-kulturen er, men jeg ved også, hvor travlt optaget han sædvanligvis er. Også en hjertelig tak, fordi du har villet tage turen herover til Brædstrup og repræsentere ministeriet ved vort årsmøde. Vil du tage en hilsen med tilbage og takke for, at foreningen her - trods sparetider - stadig nyder ministeriets bevågenhed.

Nordisk samarbejde

I dagene den 27.-29. august sidste år deltog jeg som repræsentant dels for kirkegårdslederne og dels for Foreningen for Kirkegårdskultur i "Landslaget for Kirkegårdskultur"s fagdage i Fagernes i Norge. Det var en utrolig god oplevelse. Fagdage lå på et højt plan både hvad forelæsninger og ekskursioner angik. Jeg tog ikke noget udførligt referat, da fagdage vil blive refereret i Landslagets blad, som man deroppe fra beklager er blevet lidt forsinket. Men det skulle nu være på trapperne og kan kvireres fra sekretariatet i Drangedal

Jeg fik en masse gode venner deroppe, og jeg kan glæde jer med, at deres formand, Øivind Berge, og hans kone Rigmor, vil deltage i vort møde her i år. De regner med at kunne være fremme i morgen tidlig i god tid inden klokken otte, men sender foreløbig denne hilsen: "Vi i Landslaget for Kirkegårdskultur i Norge vil

hilse vår danske søsterforening og ønske lykke til med årsmødet i 1991. Vi er glade for den gode kontakten vi har, der vi kan udveksle erfaringer og lære hverandres traditioner at kjenne til felles berikelse. Hilsen Oivind Berge".

Det var Norge, og så kommer Sverige. Foreningens Sveriges Kyrkogårdschefer besøgte Helsingør, Mariebjerg og Assistens kirkegårde den 8.-9. september i fjor. I Helsingør bidrog jeg i slotskirken med et indlæg om lovgivningen på kirkegårdsområdet i Danmark. Herefter besøgte kirkegård og krematorium og om eftermiddagen ledsagede Birgitte Foghmoes gæsterne videre til Mariebjerg, mens Axel Andersen var vært den 9. september på Assistens.

Hvad Nordisk Forbund for Kirkegårdskultur angår, arbejdes der med planlægning af et møde i Sandefjord i 1993. Yderligere oplysninger herom kan fås hos Hans Larsen, der er foreningens kontakt til dette forum.

Selskabet for kirkelig kunst

Her kan jeg berette fra selskabets årsmøde den 29. april, at den mangeårige formand, provst Hoppe, havde ønsket at forlade formandsposten. Til ny formand valgtes domprovst Rysgaard Jensen, Helsingør.

Sidste år sluttede jeg med at anke over, at Kirkeministeriet i cirkulæret af august 1989 om finansiering af arbejdet med registrering af bevaringsværdige gravminder ikke havde medtaget den meget vigtige slutformaning i selvvejledningen. Jeg henvendte mig derfor til kontorchef Langager, der beroligede mig med, at dette kun var midlertidigt, og at vi stadig kunne nå at få det med i det endelige cirkulære. Jeg kan fortælle forsamlingen her, at formaningen kom med i cirkulæret af 27. december 1990, og jeg vil slutte denne beretning med at læse den ord for ord. Det kan nemlig ikke siges for tit: "Da gravminderegistreringen på landsbasis må forventes at strække sig over en længere årrække, skal det understreges, at indtil den første registrering af gravminder har fundet sted, må gravminder kun fjernes af menighedsrådet/kirkegårdsbestyrelsen efter nøje vurdering af, om der er tale om et gravminde, der er bevaringsværdigt ud fra de kriterier, der er omtalt under afsnit 2. (optrykt som bilag til denne cirkulæreskrivelse) i Vejledning om registrering af gravminder, udsendt i april 1987 af Kirkeministeriet og Statens Museumsnavn."

Til slut tak til bestyrelsen for godt samarbejde. Selv om vi har haft mange møder, har jeg glædet mig til hvert eneste af dem, og jeg ser også med glæde frem til dem, vi skal i det kommende år.

Formandens beretning gav ingen anledning til debat, og den godkendtes enstemmigt.

ad 3. Fremlæggelse af det reviderede regnskab.
Kassereren Henning Lektonen gennemgik regnskabet, der udviste et underskud på 13.906,96 kr., hvilket hænger sammen med aktiviteterne i forbindelse med gravmindekonkurrencen. Regnskabet godkendtes herefter enstemmigt.

ad 4. Fremlæggelse af budgetforlag og fastsættelse af kontingent for 1992.

Henning Lektonen forelagde budgetforslaget, hvor der forudsattes balance mellem udgifter og indtægter. Vi håber på, at der fortsat kan regnes med tilskud fra Kirkeministeriet, mens tilskuddet fra Landlegatet fremover kun udbetales i forbindelse med specielle aktiviteter.

I budgetforslaget var der regnet med en kontingentstigning fra 140 til 160 kr. for individuelle medlemmer og en stigning fra 110 til 130 for kollektive.

Inden budgetforslaget sattes til afstemning,

gjorde dirigenten igen opmærksom på, at den foreslåede kontingentstigning var indregnet i budgettet. Dette godkendtes herefter enstemmigt.

ad 5. Behandling af indkomne forslag.

Der var ingen indkomne forslag.

ad 6. Valg af medlemmer til bestyrelsen.

Leif Arffmann genvalgtes, mens kirkegårdsleder Hans Larsen, Ringe, valgtes i stedet for Birgitte Foghmoes, der har varetaget sekretærhvervet, men ikke ønskede at forsette. Hans Larsen overtager denne post.

ad 7. Valg af 2 revisorer og 1 revisorsuppleant.

Henning Hansen og Bent Christiansen genvalgtes som revisorer og Bent Lemmich som suppleant.

ad 8. Fastsættelse af tid og sted for næste års generalforsamling.

Årsmødet 1992 finder sted i Lolland-Falster stift den 15.-16. juni. Der var ingen kommentarer hertil.

ad 9. Eventuelt.

Formanden takkede den afgående sekretær og overrakte en tepotte med krus som gave.